

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯКІСНОГО ОНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Постановка проблеми. В умовах ринкових відносин ефективного впровадження інновацій є головною умовою не лише розвитку економіки і покращення життєвого рівня суспільства, а й суттєвим засобом вирішення фундаментальної проблематики сучасних технологій. Актуальність обраної теми визначається підвищенням ролі персоналу у загальному розвитку як національної економіки, так і окремого підприємства.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми регіонального ринку праці постійно знаходяться в полі зору наукової спільноти як за кордоном, так і вітчизняних вчених. Проблема трансформації регіонального ринку праці в умовах інтеграційних процесів присвячені праці багатьох науковців, зокрема О.Богущького, І.Бондар, Д.Богині, В.Васильченка, В.Дієсперова, М.Долішнього, І.Заславського, О.Заклети, В.Коваленка, А.Колота, Е.Лібанової, І.Маслової, С.Пирожкова, В.Петюха, В.Покрищука, В.Прокопова, В.Онїкієнка, Р.Капелюшнікова, О.Котляра, Л.Костіна, А.Кашепова, Г.Купалової, В.Лагодієнка, Л.Лебедевої, І.Петрової, М.Пітюлича, В.Шаленко, О.Хомри.

Разом з тим, вирішення низки наукових проблем, що стосуються формування ринку праці як інструмента активізації економічного розвитку національної економіки, залишає бажати кращого. Актуальним є визначення інноваційної спрямованості розвитку економіки регіону як передумови якісного оновлення регіонального ринку праці.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження питань проблемності і перспектив інноваційної спрямованості оновлення ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підтримка підприємництва та збільшення бази для створення робочих місць є надзвичайно важливими. Сучасні європейські програми здійснення структурних реформ демонструють велику схильність до лібералізації внутрішньої економічної політики поряд із посиленням економічної експансії як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Підприємцям повинні бути створені такі умови, які дозволять їм інвестувати у стабільний бізнес. Для максимального створення нових робочих місць вартість праці – включаючи заробітну платню, податки та інші подібні витрати роботодавців – повинна сприяти зайнятості, а не робити найом нових працівників не вигідним для підприємців.

З метою підвищення рівня зайнятості та забезпечення економічного зростання необхідно відповісти на подвійний виклик: стимулюючи інновацію й наукові дослідження, необхідно сприяти впровадженню їх результатів в економічній сфері на всій території об'єднання.

У цій сфері нами пропонується:

- - сприяти створенню мереж та налагодженню партнерства задля розвитку та розповсюдження інновацій на регіональному або секторальному рівні, а також залучення до цього процесу університетів, дослідницьких установ, підприємств та органів влади;
- - збільшити використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) шляхом збільшення доступу до них та розширення відповідної сфери навчання на всіх рівнях;
- - забезпечити створення належних стимулів – як фіскальних, так і в галузі захисту інтелектуальної власності – з метою підвищення рівня приватних інвестицій у сферу наукових досліджень та інновації. Здатність сучасних підприємств до зростання та створення робочих місць залежить від їх спроможності до інновації. Головним джерелом інновації слід розглядати ІКТ. Вони також відіграють роль ключового засобу для збору, збереження та поширення знань. Вдосконалення навичок ІКТ та їх використання на всіх

рівнях навчання та серед різних верств населення є передумовою для успішного поширення інновації.

Однак, сам по собі доступ до новітніх технологій та процесів не є запорукою успішного впровадження інновації. Необхідною умовою є адекватне сприйняття інновації працівниками, що передбачає сучасну організацію робочого процесу та управління людськими ресурсами. Партнерство й мережі, що створюються з метою впровадження інновації і об'єднують компанії, навчальні та дослідницькі установи, повинні отримати максимальну підтримку та розглядатися як головний інструмент поширення інновації. Частиною таких ініціатив має бути сприяння інтенсивнішому обміну персоналом між підприємствами та дослідницькими установами. Важливу роль у цьому процесі можуть відігравати регіональні агентства сприяння розвитку.

Більша адаптованість економіки до змін вимагає забезпечення більшої гнучкості на ринку праці, зокрема, й шляхом сучасної організації виробничого процесу та більшого вибору механізмів здійснення трудової діяльності, що передбачає урізноманітнення механізмів юридичного оформлення трудових відносин. Реалізація цих завдань пов'язана з необхідністю переглянути існуючі законодавчі вимоги щодо оформлення трудових контрактів з метою підвищення їх гнучкості. Нові умови трудових відносин потребують забезпечення належного рівня безпеки працівників за будь-якої форми контракту та попередження виникнення тіньового ринку робочої сили.

Крім того, необхідно усунути бар'єри для створення та розвитку агентств, що надають послуги з тимчасового працевлаштування, як ефективного та перспективного посередника на ринку праці. Вони пропонують кращі вакансії та керуються високими стандартами в галузі підбору працівників. Особливо ефективними є такі агентства в галузі влаштування осіб, що шукають роботу вперше або після тривалої перерви.

Гарні перспективи для ринку праці відкриваються завдяки використанню ІКТ, що сприяють гнучкому розподілу робочого часу та дозволяють модернізувати організацію робочого процесу. В цьому контексті необхідним видається усунення бар'єрів та збільшення зацікавленості роботодавців і працівників у частковій зайнятості.

Сучасні системи соціального захисту також мають бути адаптовані до нових умов з метою підтримки мобільності на ринку праці та нормального забезпечення зміни одного статусу на інший (робота, навчання, звільнення або відкриття власної справи), що може бути належним чином компенсована.

Не сформульовано цілісної концепції політики на ринку праці.

Провідними напрямками реформування ринку праці повинні стати реструктуризація зайнятості, трансформація оплати праці та удосконалення системи регулювання ринку праці. Саме вирішення цих завдань спроможне забезпечити не лише суттєве підвищення рівня життя широких верств населення, але й формування соціальної структури, подібної до європейських зразків (подолання масштабної бідності, створення численного середнього класу, зменшення рівня розшарування). В цілому акценти державної політики необхідно поступово зміщувати від практики регулювання поточної ситуації, що складається на національному ринку праці, до застосування превентивних заходів і турботи про якість національної робочої сили, насамперед - шляхом усунення інституційної недосконалості вітчизняного ринку праці.

1. В галузі реструктуризації зайнятості:

- розширити практику формування державного замовлення на підготовку фахівців вищими та спеціальними учбовими закладами, з урахуванням прогнозів потреб галузей народного господарства, здійснення відповідної професійної перепідготовки, заохочення децентралізованого фінансування підвищення кваліфікації працівників.
- реформувати систему професійно-технічної освіти з метою надання їй спроможності оперативного реагувати на зміни в кон'юктурі ринку праці з урахуванням аналізу і прогнозів потреб в робочій силі за професіями. Необхідно забезпечити пряму

координацію між ринком праці та ринком освітніх послуг шляхом налагодження системи ефективної співпраці з замовниками підготовки фахівців. Посилити увагу до професійної підготовки та перепідготовки зайнятої робочої сили та безробітних.

- вдосконалити інструментарій заохочення населення України до самозайнятості та створити комплекс стимулів створення нових робочих місць в приватному секторі економіки, зокрема - податкових інструментів, розширити повноваження місцевих органів влади у заохоченні підприємств до створення нових робочих місць.

2. В галузі оплати праці:

- забезпечити формування єдиної національної ціни праці, здатної забезпечити нормальне відтворення сучасного висококваліфікованого працівника, шляхом формування складної ціни праці на основі суспільного договору, за якого у визначенні меж і формуванні окремих елементів ціни праці беруть участь усі суб'єкти трудового процесу: робітники, підприємці, державні і соціальні інститути;

- Переглянути доцільність прив'язки мінімального розміру оплати праці до прожиткового мінімуму, (як того потребує Закон України "Про оплату праці"), оскільки це створює умови для формування вбудованого механізму інфляції.

- Відмовитися від практики регулювання оплати праці виключно шляхом підвищення мінімальної заробітної плати, що призводить до того, що в деяких галузях середня зарплатня майже збігається з мінімальною (наприклад, в сільському господарстві). Єдиний шлях до швидкого підвищення трудових доходів - забезпечення умов для сталого економічного зростання.

- Запровадити регульований мінімум погодинної заробітної плати як соціальний стандарт.

3. В галузі регулювання ринку праці:

- впроваджувати гнучкі форми зайнятості з метою вирішення проблем безробіття та пошуку нових джерел робочої сили та оптимізації її використання.

- підвищити мобільність робочої сили шляхом: поширення інформації про становище на регіональних ринках праці; впровадження додаткових стимулів створення робочих місць в депресивних регіонах; розвитку вахтових методів тимчасового працевлаштування; демократизації ринку житла.

- вжити заходів, які б мінімізували негативні наслідки трудової міграції, зокрема: посилити контроль за діяльністю посередницьких структур, що надають послуги з працевлаштування за кордоном; розробити комплекс інформаційно - роз'яснювальних заходів з метою скорочення нелегальної трудової міграції; активізувати переговорний процес стосовно укладення угод про спрощення працевлаштування українських працівників в країнах - основних реципієнтів української робочої сили; розробити комплекс заходів з адаптації трудових мігрантів, що повернулися додому, в тому числі шляхом стимулювання підприємництва і самозайнятості в пріоритетних галузях народного господарства.

- впровадити новітні соціально-правові механізми регулювання поведінки особи в сфері трудових відносин, які повинні характеризуватися всебічним розвитком колективно-договірного та індивідуально-договірного регулювання питань у сфері праці та соціального захисту (зокрема, щодо графіку роботи, порядку надання вихідних днів та відпусток, форми організації і системи оплати праці, заходів трудового заохочення та відповідальності).Адміністрації підприємств має бути надано право спільно з профспілковими комітетами встановлювати за рахунок власних коштів широкого кола додаткових, порівняно з встановленими законом, трудових та соціально-побутових пільг для працівників свого колективу або окремих їх категорій.

Висновки. Таким чином, реалізація запропонованих напрямів сприятиме найбільш ефективному функціонуванню ринку праці та підвищенню конкурентоспроможності

робочої сили в досягненні інноваційного розвитку. В результаті відбудеться активне впровадження інновацій – країна посяде провідне місце в світовому конкурентному середовищі.

Анотація

У статті розглянуто вплив інновацій на розвиток ринку праці. Визначено, що в сучасних умовах основне джерело забезпечення інноваційного розвитку полягає в розвитку висококваліфікованої робочої сили.

Ключові слова: ринок праці, конкурентоспроможність робочої сили, інновації, інноваційний розвиток.

Аннотация

В статье рассмотрено влияние инноваций на развитие рынка труда. Определено, что в современных условиях основной источник обеспечения инновационного развития заключается в развитии высококвали-фицированной рабочей силы.

Ключевые слова: рынок труда, конкурентоспособность рабочей силы, инновации, инновационное развитие.

Annotation

The article reviews the impact of innovations on the development of the labor market. Determined that nowadays the main source of innovation development is to develop highly skilled workforce.

Keywords: labor market, labor force competitiveness, innovation, innovative development.

Список використаних джерел:

1. Архієреєв С., Тарасенко Т. Державна підтримка випуску високотехнологічної та інноваційної продукції: зарубіжний досвід та висновки для України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/september08/6.htm>
2. Колот А. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань / А. Колот // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 4. – С. 4-9.
3. Консервативна неокласика. Неокласичні теорії економічного зростання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-2056-2.html>
4. Ландик В.И. Инновационная стратегия предприятия: проблемы и опыт их решения: моногр. / В.И. Ландик. – К.: Наук. думка, 2003. – 364 с.
5. Остропольська Є.В. Розвиток соціальної складової інноваційних процесів як чинник соціально-економічного зростання економіки України / Є.В. Остропольська // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 2. – С. 127-136.